

Judikát NS 21 Cdo 2207/2015

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	12/17/2015
Spisová značka:	21 Cdo 2207/2015
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.2207.2015.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů Veřejná dražba
Dotčené předpisy:	§ 338 odst. 1 předpisu č. 262/2006Sb. § 30 předpisu č. 26/2000Sb. § 32 předpisu č. 26/2000Sb.
Kategorie rozhodnutí:	C

21 Cdo 2207/2015

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Ljubomíra Drápala a soudců JUDr. Jiřího Doležílka a JUDr. Mojmíra Putny v právní věci žalobců a) Ing. O. F. a b) L. Š., obou zastoupených Mgr. Jiřím Ostravským, advokátem se sídlem ve Zlíně, Lešetín č. VI/671, proti žalované SPECIAL TRANSPORT Dušan Suško, spol. s r.o. se sídlem ve Dvoře Králové nad Labem, Hradecká č. 755, IČO 28858115, o 119.935,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Trutnově pod sp. zn. 30 C 352/2013, o dovolání žalobců a) a b) proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. února 2015 č.j. 20 Co 37/2015-135, takto:

I. Dovolání žalobců se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

Žalobci se žalobou podanou dne 19.11.2013 u Okresního soudu v Trutnově domáhali, aby žalovaná zaplatila žalobci a) 86.920,- Kč se "zákonným úrokem z prodlení" ve výši 7,05% p.a. z částky 86.920,- Kč od 1.6.2013 do zaplacení a žalobci b) 33.015,- Kč se "zákonným úrokem z prodlení" ve výši 7,05% p.a. z částky 33.015,-Kč od 1.6.2013 do zaplacení. Žalobu zdůvodnili zejména tím, že byli zaměstnání u společnosti PLASTCOM, akciová společnost (dále též jen "dlužník"), na jejíž majetek byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 28.12.2011 č.j. MSPH 59 INS 16260/2011-A-27 prohlášen konkurs, a že podnik dlužníka vydražila ve veřejné dobrovolné dražbě konané dne 23.1.2013 žalovaná, která se "k okamžiku příklepu stala vlastníkem podniku". Oba žalobci vykonávali řádně svou práci v podniku i v době po udělení příklepu a dovozují, že žalovaná je povinna uspokojit jejich mzdové nároky rovněž za období ode dne udělení příklepu až do 10.4.2013, kdy byl podnik předán žalované. Žalobce a) požaduje "hrubou mzdu ve výši 86.920,- Kč, resp. čistou mzdu ve výši 66.061,- Kč a zaměstnanecké odvody na tzv. sociální pojištění ve výši 5.651,- Kč, zdravotní pojištění ve výši 3.913,- Kč a zálohové platby daně z příjmu ve výši 11.295,- Kč" a žalobce b) se domáhá "hrubé mzdy ve výši 33.015,- Kč, resp. čisté mzdy ve výši 27.924,-Kč a zaměstnaneckých odvodů na tzv. sociální pojištění ve výši 2.148,-Kč, zdravotní pojištění ve výši 1.488,-Kč a zálohové platby daně z příjmu ve výši 1.455,- Kč".

Okresní soud v Trutnově rozsudkem ze dne 5.11.2014 č.j. 30 C 352/2013-113 žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit na náhradě nákladů řízení žalobci a) 49.569,- Kč a žalobci b) 30.452,- Kč, vše k rukám advokáta Mgr. Jiřího Ostravského. Soud prvního stupně nejprve dovodil, že žalovaná byla povinna ode dne 23.1.2013 uspokojit nároky žalobců a) a b) z pracovního poměru, zejména jim poskytnout mzdu za vykonanou práci, neboť podle ustanovení § 30 zákona č. 26/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), uhradil-li vydražitel cenu dosaženou vydražením ve stanovené lhůtě, přechází na něj vlastnictví předmětu dražby k okamžiku udělení příklepu; jde-li o podnik, přechází na vydražitele všechna práva a závazky včetně

práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů, oprávnění užívat obchodní jméno spojené s podnikem, pokud to není v rozporu se zákonem nebo s právem třetí osoby, a práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví, která se týkají podnikatelské činnosti vydraženého podniku, pokud to neodporuje povaze práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví nebo smlouvě o poskytnutí výkonu těchto práv. Soud prvního stupně současně dospěl k závěru, že "je třeba akcentovat jednu ze základních zásad pracovněprávních vztahu, a to právo zaměstnance na spravedlivé odměňování [§ 1a odst. 1 písm. c) zákoníku práce]", a že "zaměstnanci by neměli být poškozeni na svých mzdových nárocích jen proto, že došlo ke změně vlastníka podniku", a žalobě vyhověl, neboť žalobcům na požadované plnění vznikl nárok.

K odvolání žalované Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 17.2.2015 č.j. 20 Co 37/2015-135 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl, a rozhodl, že žalobce a) je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení "před okresním soudem 574,- Kč a i krajským soudem 4.646,- Kč" a že žalobce b) je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení před "okresním soudem 223,- Kč a i krajským soudem 1.807,- Kč". Odvolací soud dovodil, že předmětem veřejné dražby byla "majetková podstata, kterou v případě původního zaměstnavatele žalobců tvořila aktiva podniku úpadce, krom všech peněžních závazků úpadce, které svědčily věřitelům úpadce a které vznikly jak před prohlášením konkursu, tak ale i po jeho prohlášení v průběhu konkurzního řízení", že "všechny tyto závazky se uspokojují v rámci insolvenčního řízení" a že je "nesporné, že mezi ně náleží i mzdové nároky zaměstnanců úpadce vzniklé v období po prohlášení konkursu". O přechodu práv a povinností při prodeji podniku ve veřejné dražbě odvolací soud dospěl k závěru, že práva a povinnosti nepřecházejí na vydražitele již udělením příklepu, neboť "nejprve musí být uhrazena cena dosažená vydražením"; dokud není cena dosažená vydražením uhrazena, není vydražitel oprávněn ujmout se předmětu dražby a teprve "až se ujme předmětu dražby, až je mu předmět dražby předán, stává se osobou zavázanou ze závazků spojených s prodáváním podnikem". Protože žalovaná nebyla v době do 10.4.2013 zaměstnavatelkou žalobců, není povinna poskytnout žalobcům požadované plnění.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podali oba žalobci dovolání. Namítali v první řadě, že odvolací soud "pominul specifickou povahu uplatněných pracovněprávních nároků ve smyslu ustanovení § 291 odst. 2 insolvenčního zákona (ve znění před novelou účinnou k 31.12.2013) a specifické povaze podniku jako věci". Žalobci dovozují, že úprava prodeje podniku v ustanovení § 291 insolvenčního zákona se použije "s ohledem na specifika podniku" také při zpeněžení podniku ve veřejné dražbě, a že tedy, bylo-li zjištěno, že po příklepu byla cena dosažená vydražením žalovanou zaplacená, nastala "účinnost prodeje" ke dni 23.1.2013. Odvolací soud podle žalobců "pominul", že se nejedná o zpeněžení nemovité věci, ale o podnik jako "specifickou hromadnou věc - ius generis", a "procesně pochybil", když "nespecifikoval, jaký výrok rozsudku soudu prvního stupně je napadeným rozhodnutím měněn a který (nákladový) výrok se ruší". Žalobci navrhli, aby dovolací soud změnil rozsudek odvolacího soudu tak, že se potvrzuje rozsudek soudu prvního stupně.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnými osobami (účastníky řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 občanského soudního řádu a že věc je třeba i v současné době - vzhledem k tomu, že řízení v projednávané věci bylo zahájeno v době před 1.1.2014 - posoudit (srov. Čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.) podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31.12.2013 (dále jen "o.s.ř."), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

Z hlediska skutkového stavu (správnost skutkových zjištění přezkumu dovolacího soudu nepodléhá) bylo v projednávané věci (mimo jiné) zjištěno, že žalobci a) a b) byli zaměstnáni u společnosti PLASTCOM, akciová společnost, na jejíž majetek byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 28.12.2011 č.j. MSPH 59 INS 16260/2011-A-27 prohlášen konkurs, a že podnik dlužníka vydražila ve veřejné dobrovolné dražbě konané na návrh insolvenčního správce dlužníka dne 23.1.2013 žalovaná, která dne 22.3.2013 zaplatila cenu dosaženou vydražením a které byl vydražený podnik dlužníka předán dne 10.4.2013. Žalobci a) a b) konali práci v podniku dlužníka také v době ode dne 23.1. do 10.4.2013 a požadují po žalované, aby uspokojila za tuto dobu jejich mzdové nároky. Za tohoto stavu věci bylo pro rozhodnutí soudů (mimo jiné) významné vyřešení právní otázky, kdy (v jaké době) přešla na žalovanou práva a povinnosti dlužníka z jeho pracovněprávních vztahů se žalobci, neboť jen ten, kdo byl zaměstnavatelem žalobců, byl také povinen platit žalobcům v době od 23.1. do 10.4.2013 za vykonanou práci mzdu, případně uspokojovat jejich další pracovněprávní nároky. Vzhledem k tomu, že uvedená právní otázka dosud nebyla v rozhodovací činnosti dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání žalobců a) a b) proti rozsudku odvolacího soudu je podle ustanovení § 237 o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k tomu, že příklep byl v předmětné veřejné dobrovolné dražbě udělen dne 23.1.2013 a že předmět této dražby byl žalované (jako vydražitelce) předán dne 10.4.2013 - podle právních předpisů účinných v té době, zejména podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., č. 181/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 116/2008 Sb. a zákonů č. 121/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 294/2008 Sb., č. 305/2008 Sb., č. 306/2008 Sb., č. 382/2008 Sb., č. 286/2009 Sb., č. 320/2009 Sb., č. 326/2009 Sb., č. 347/2010 Sb., č. 427/2010 Sb., č. 73/2011 Sb., č. 180/2011 Sb., č. 185/2011 Sb., č. 341/2011 Sb., č. 364/2011 Sb., č. 365/2011 Sb., č. 367/2011 Sb., č. 375/2011 Sb., č. 429/2011 Sb., č. 466/2011 Sb., č. 375/2011 Sb., č. 167/2012 Sb., č. 385/2012 Sb., č. 396/2012, č. 399/2012 Sb. a č. 472/2012 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 31.7.2013 (dále jen "zák. práce") a podle zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění zákonů č. 120/2001 Sb., č. 517/2002 Sb. a č. 257/2004 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 181/2005 Sb., zákonů č. 377/2005 Sb., č. 56/2006 Sb., č. 315/2006 Sb., č. 110/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 7/2009 Sb., č. 223/2009 Sb., č. 396/2012 Sb. a č. 399/2012 Sb., tedy podle zákona č. 26/2000 Sb. ve znění účinném do 31.12.2013 (dále jen "zákona o veřejných dražbách").

K přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů může dojít (z dosavadního na přejímajícího zaměstnavatele) jen v případech stanovených v zákoníku práce nebo ve zvláštním právním předpisu (srov. § 338 odst.1 zák. práce). Jedním ze zvláštních právních předpisů, který upravuje přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů na přejímajícího zaměstnavatele, je zákon o veřejných dražbách.

Veřejnou dražbou prováděnou podle zákona o veřejných dražbách se rozumí - jak vyplývá z ustanovení § 2 písm. a) zákona o veřejných dražbách - veřejné jednání, jehož účelem je přechod vlastnického nebo jiného práva k předmětu dražby, konané na základě návrhu navrhovatele, při němž se licitátor obrací na předem neurčený okruh osob přítomných na předem určeném místě, nebo v prostředí veřejné datové sítě na určené adrese, s výzvou k podávání nabídek, a při němž na osobu, která za stanovených podmínek učiní nejvyšší nabídku, přejde příklepem licitátora vlastnictví nebo jiné právo k předmětu dražby, nebo totéž veřejné jednání, které bylo licitátorem ukončeno z důvodu, že nebylo učiněno ani nejnižší podání. Byli-li ve veřejné dobrovolné dražbě učiněny příklep, přechází vlastnictví (nebo jiné právo) k předmětu veřejné dobrovolné dražby na vydražitele k okamžiku udělení příklepu, a to za předpokladu, že uhradil ve stanovené lhůtě cenu dosaženou vydražením (§ 30 odst. 1 zákona o veřejných dražbách); v případě, že cena nebyla vydražitelem ve stanovené lhůtě uhrazena, dochází ke zmaření dražby [§ 2 písm. n) zákona o veřejných dražbách] a vydražitel nenabývá vlastnické (nebo jiné právo) k předmětu dražby (§ 24 odst. 1 zákona o veřejných dražbách).

Nabyl-li vydražitel vlastnictví předmětu dražby, je dražebník povinen podle podmínek uvedených v dražební vyhlášce předmět dražby a listiny, které osvědčují vlastnictví a jsou nezbytné k nakládání s předmětem dražby nebo osvědčují jiná práva vydražitele vůči předmětu dražby, předat bez zbytečného odkladu vydražiteli; vydražitel převzetí předmětu dražby písemně potvrdí (srov. § 32 odst.1 zákona o veřejných dražbách). Jde-li o podnik, předá bývalý vlastník předmět dražby na základě předložení potvrzení o vlastnictví a doložení totožnosti vydražitele podle podmínek uvedených v dražební vyhlášce předmět dražby bez zbytečného odkladu vydražiteli; dražebník je povinen na místě sepsat protokol o předání předmětu dražby (srov. § 32 odst.2 zákona o veřejných dražbách), který podepíše bývalý vlastník, vydražitel a dražebník (srov. § 32 odst.3 větu první zákona o veřejných dražbách). Nebezpečí škody na předmětu dražby přechází z navrhovatele na vydražitele dnem předání předmětu dražby; v týž den přechází na vydražitele odpovědnost za škodu způsobenou v souvislosti s předmětem dražby (srov. § 32 odst.5 větu první zákona o veřejných dražbách).

Judikatura soudů (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9.9.2011 sp. zn. 21 Cdo 3618/2010, který byl uveřejněn pod č. 27 v časopise Soudní judikatura, roč. 2012) již dříve dospěla k závěru, že vydražitel není oprávněn se ujmout držby předmětu dražby, dokud není cena dosažená vydražením uhrazena (a tedy do doby, než dojde k přechodu vlastnického práva k předmětu dražby na základě uděleného příklepu). Uvedený závěr nepochybně vyplývá z ustanovení § 32 odst. 1 a 2 zákona o veřejných dražbách, která předání předmětu dražby vydražiteli vážou na předpoklad, že vydražitel včasnou úhradou ceny dosažené vydražením dovrší tuto složenou právní skutečnost. Současně samozřejmě nelze pominout zpětné účinky nabytí vlastnického práva vydražitelem k předmětu dražby již k okamžiku udělení příklepu (na základě dovršení shora uvedené složené právní skutečnosti) a to, že nabytí vlastnictví vydražitelem vylučuje, aby mohl být vlastníkem předmětu dražby dosavadní (bývalý) vlastník (navrhovatel veřejné dobrovolné dražby). Z okolností, že vydražitel se nesmí v období mezi udělením příklepu a uhrazením ceny dosažené vydražením ujmout držby předmětu dražby, je třeba dovodit, že sice je v tomto období vlastníkem předmětu dražby, že však jde jen o jakési "holé" vlastnictví, které ho (zatím) neopravňuje předmět dražby držet, užívat a požívat. Postavení dosavadního (bývalého) vlastníka v období od udělení příklepu vydražiteli ve veřejné dražbě do uhrazení ceny dosažené vydražením vůči předmětu dražby lze vyjádřit jako zvláštní právní vztah (sui generis) vymezený právní úpravou obsaženou v zákoně o veřejných dražbách, charakterizovaný tím, že vůči předmětu dražby sice není ani vlastníkem (to vylučuje vlastnické právo vydražitele, byť nabyté se zpětnými účinky), ani oprávněným držitelem (pro absenci dobré víry, že mu předmět dražby patří), ba ani jeho detentorem (své právo k předmětu dražby neodvozuje od vlastníka věci), avšak smí (a musí) předmět dražby ovládat (být nikoliv ho držet pro sebe), nese nebezpečí škody na předmětu dražby a součástí tohoto práva dosavadního vlastníka je také (protože nemůže náležet vydražiteli) právo požívat plody a užitky předmětu veřejné dražby. Jestliže tedy v uvedeném období dosavadní vlastník, v souladu se svým právním postavením k předmětu dražby, nabude plodů či užitků předmětu dražby, nevzniká mu tím bezdůvodné obohacení, neboť k tomu měl právě popsany právní důvod.

V případě, že byl vydražen podnik, přecházejí na vydražitele - jak plyne z ustanovení § 30 odst.2 zákona o veřejných dražbách - mimo jiné "všechna práva a závazky včetně práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů". Vzhledem k tomu, že vydražitel smí vydražený podnik - i když se stal jeho vlastníkem již "k okamžiku udělení příklepu" - užívat (provazovat v něm své činnosti a úkoly) teprve poté, co mu byl (způsobem popsáním v ustanovení § 32 odst.2 zákona o veřejných dražbách) předán, je nepochybné, že může vykonávat práva a povinnosti zaměstnavatele vůči zaměstnancům působícím (pracujícím) ve vydraženém podniku, včetně možnosti přidělovat jim práci, také až ode dne, kdy vydražený podnik převzal. Nejvyšší soud ČR proto dospěl k závěru, že k přechodu práv a povinností z pracovněprávního vztahu při veřejné dobrovolné dražbě provedené podle zákona o veřejných dražbách z dosavadního vlastníka na vydražitele dochází dnem, v němž byl vydražiteli předán (podle ustanovení § 32 zákona o veřejných dražbách) vydražený podnik.

V projednávané věci žalovaná převzala vydražený podnik dlužníka podle Protokolu o předání předmětu dražby č. N65866 dne 10.4.2013. Protože teprve tímto dnem přešla na žalovanou podle ustanovení § 30 odst.2 zákona o veřejných dražbách práva a povinnosti dlužníka z pracovněprávních vztahů k žalobcům, dospěl odvolací soud ke správnému závěru, že žalovaná není povinna poskytnout žalobcům mzdu (a další plnění z pracovněprávního vztahu) za dobu předcházející převzetí vydraženého podniku.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný. Protože nebylo zjištěno, že by byl postížen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o.s.ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o.s.ř. nebo v § 229 odst. 3 o.s.ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobců a) a b) podle ustanovení § 243d písm. a) o.s.ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243c odst. 3, věty první, § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o.s.ř. a § 151 odst. 1 části věty před středníkem o.s.ř., neboť žalobci a) a b), jejichž dovolání bylo zamítnuto, na náhradu nákladů dovolacího řízení nemají právo a žalované v dovolacím řízení žádné náklady nevznikly.

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 17. prosince 2015

JUDr. Ljubomír Drápal

předseda senátu

www.nsoud.cz

2018 - MPSV, TREXIMA, spol. s r.o.